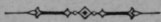

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 10.

V Ljubljani, 15. maja 1874.

Tečaj XIV.

Naša mladina.

Jabelko ne pada daleč od
de bla. „Nar. pr.“

Vse toži, da je mladina čedalje bolj spridena! Stariši pravijo: šola je tega kriva; učitelji pa: domača odgoja je vzrok temu; cerkev pa toži nad nejevero, brezverstvom in javno odgojo. Drugi pa pravijo: tem bolj so ljudje učeni, čim bolj so sprideni, in v omiki najdejo vzrok, da je mladina čedalje porednejša; terdó namreč: Ako napreduje ljudsko izobraženje, napreduje tudi нравno spridenje. Kje bomo iskali pravega vzroka? Atene ali Rim ni razpadel samo zaradi gizdavosti; poedina stvar tudi ni kriva spridenja naše mladine; vzrokov je mnogo; posameznim se ne more vse to podtikati. Ko pa ponehuje lepa hišna navada, ko zginja pobožnost po družinah, peša pa tudi нравnost pri otrocih.

Najhujše zlo pri naši mladini je, da vere ne čisla, da je pri službi božji brez vsake pobožnosti, da je vnemarjena do cerkve in njenih nauk! Od tod nek izhaja vse to? V prvi versti je menda tukaj izgled starišev. Vselej, posebno pa v mladosti dober zgled vse premore. Otroci radi posnemajo, kar vidiijo, nimajo še navad, katere bi jih odvracevale od posnemanja. Niso vajeni sami reči premišljevat in povsod bolj gledajo na dela kakor na besede teh, kateri jih uče. Beseda gine, zgled pa rine. Ako vidiijo dela, ki so nasproti temu, kar jih uče, potem jim je vera le lepa ceremonija, in krepost misel, ki se ne da speljati. Ako stariši sami ne gredo k službi božji, ako po družinah ni domače pobožnosti, ako je nekaterim vera neumnost in se domači skušajo prekositi v zanikanji tega, kar bi imeli verovati, samo da so omikani, kaj pomaga tukaj kerščansko podučevanje v cerkvi in v šoli? Ker ni pobožnost in

kerščansko življenje več novošegno, je tudi malo starišev, kateri bi vsajali v mlada serca vero in pobožnost. Koliko je družin, v katerih je še kaj domače pobožnosti? Koliko hiš je, kjer bi molili, ko zvon vabi k molitvi? Mogoče da je to še po kmetih, po mestih pa to ni več v navadi. Domača pobožnost je ljudem v zasmeh, omikanemu svetu je to mračnaštvo, namesto življenja svetnikov ali svetega pisma bero raje romane in dr. Krepost po novelah in v igrah jih gane; blaga priprostost in pobožnost v navadnem življenji jim je pa neumnost in zmešnost, kar pa taki zmešni ljudje store iz blagoserčnosti, to pa sumničijo in podtikujejo jim sebičnost in druge zle namene. Ako se to godi po družinah, ni čudo, da otroci v cerkvi in v šoli ne hote slišati od božjih reči, ali da so pri poduku čisto vnemarni. Pri gospodi so otroci dobro izrejeni, ako se znajo lepo priporočevati in se lepo predstavljati. Pri takim izurjenji za vnanjo vpljudnost in gosposko nejeverstvo, zanemarja se vera in krepost skoro popolnoma. Kje se bo otrok naučil moliti, ako oče nima časa v to, mati pa se sramuje ž njim moliti, ker je že pri nji davno ugasnila materna pobožnost. Kaj pomaga tako izurjeno mladino priganjati k javni službi božji, ako stariši reko: „Ne potrebujemo cerkve, niti njenih postav in naukov“. Tudi brez tega sem lahko dober kristijan in zveličan. Tempel, kjer Boga molimo, je narava. Marsikateri hišni oče pravi: Kaj čem v cerkev hoditi, doma ravno tako lahko Boga molim, pa hodi med tem časom po svojih opravkih in veselicah ker pravi: V cerkvi me jezi le farizejstvo in kar tam pridigujejo, to davno vem. Po marsikaterih hišah ne praznujejo nedelje, in stariši ne hodijo več k očitni službi božji. In to vidijo otroci! Ali bodo potem radi hodili v cerkev? — Otroci brez vere, brez kerščanstva in brez kreposti so terdoserčni in brez ljubezni do lastnih starišev. Ko so se začeli meščanje in kmetje sramovati noše svojih pobožnih starišev, in ko so se poprijeli tuje gosposke (!) noše, odvergli so tudi pobožne navade svojih prededov.

Resnično je, da otroci ne spoštujejo in ne ubogajo starišev in učnikov; kako je vendar to, da se mladost ne privadi pokorščine?

Vzrok za to je dvojji: Otrokom ali vse spregledajo, ali pa preterdo ž njim ravnajo.

Premehki stariši navadno pravijo: Otrok še nima pameti, ko bo večji in pride k pameti, bode že ubogal! — Matere se kratkočasijo s svojimi otroci in tako že v zgodnji mladosti z njimi svojeglavnost izrede. Kar le otrok zahteva, dá se mu; vse se mu prizanaša in pregleduje; sploh nekateri tako ravnajo, kakor da bi navlašč otroke hoteli spriditi. Otrok je še mlad in majhen, moram mu pustiti njegovo voljo, pravi nespametna mati. — V poznejših letih mu bo tedaj pamet, ubogljivost kar sama po sebi prišla, kali? Dokler bo vladala ta nespametna misel pri

materah, tudi otroci ne bodo bolje zrejeni, in šola ne bo mogla pri otroku to popraviti, kar je pokvarila domača hiša; naj svojeglavnejši otroci so pa navadno taki, ki nimajo očeta; matere ne morejo ali ne znajo pridobiti si pokorščine in veljave. Po desetkrat zapoveduje, preden otrok enkrat uboga. Kedar pa taka mati otroka kaznuje, smili se je tolikanj, da ž njim vred joka, in obžaluje, da ga je kaznovala; toliko da otroka ne prosi odpuščenja. Nespametna prijenljivost! Tako pride kazen ob vso veljavo. Ali se bomo potem čudili, da taki stariši plešejo, kakor jim otroci godejo. Veliko je mater, ki zamolče napako otrok očetom, ki se zvečer od opravkov vračajo domov. Dostikrat pa se oče kar nič ne zmeni za odgojo; ako pa kaznuje, potem pa nespametne matere otroke branijo pred očetom, in vpričo otrok imenujejo kazen neopravičeno. Žalostno je, da so taki zakonski, še bolj žalostno pa je, videti, tako slabo izrejene otroke; taki potem po hišah gospodarijo, in stariši so jim v strahu.

Nasprotno pa se pregreše stariši, ki pravijo: Otroku se ne sme nikdar po volji storiti. Otroci se kaznujejo za vsaki še tako majhen pregrešek. Taki ne delajo razločka, ali otrok kaj stori iz nevednosti ali iz nagajivosti, za vsako reč je šiba ali post. Osorni pogled, žuganje in strahovanje pripravi otroke že v prvih letih ob vso veselost, ker se boje palice, s to pa se odgajajo le sužnji. Nekateri stariši se tudi prav radi znebē skerbi za izrejo otrok, in izročajo svoje otroke tujim rokam, ali pa navale vse cerkvi in šoli. — Nespametne matere se ogibajo svojih otrok, da poslušajo drugod prazne čenče; med tem časom so pa otroci sami, ali izročeni tuji dekli. — Zopet drugi so pa tako nespametni, da se, hoté ponašati s svojimi otroci. S podučevanjem poprej začenjajo, preden je otrok zrel za to. — Umetno pospešujejo razvoj dušnih moči pri otrocih, in pred časom se dušne moči uporabijo. To pa škoduje otrokom ne le na pameti, temveč tudi na sercu; otroci od starišev slišijo, da so pametni, da so bogati i. t. d., ošabnost in napuh se zgodaj polasti njihovega serca, to kažejo s tem, da druge zaničujejo; otroke pri 7—8 letih že vičejo, in v 10. ali 11. letu so že gospodje ali gospodičine. Taki otroci se vedó enako merzlo in ošabno do starišev, učnikov in prejpоставljenih, kakor do svojih součencev, in z djanjem kažejo, da nobenega ne čislajo in zelo visoko sami sebe cenijo.

(Dalje.)

Dnevnik učiteljev.

(Dalje.)

Učiteljski dnevnik je sešitek nekoliko pol, v katerem ima vsaki šolski predmet svojo odločeno stran. Tukaj zaznamova učitelj, končavši podučevanje sproti, koliko in kar je obravnaval, ter ob kratkem pristavi,

kako se mu je to ali uno sponeslo, in si zapominja vzroke, zaradi katerih misli, da se je tako, a ne drugače zgodilo; prideva še tudi, kar bo prihodnjo uro obravnati. — Vse to pa poprek v 3 do 4 versticah za vsako uro. — Splošne pedagoške in didaktične opazke zaznamovajo se zadej ali v drugi zvezek.

Kdor majhino delo in trud zaznamovanja po vsaki uri, — kar se mora redno zgoditi — za pretežavno ima, ta gotovo ne misli na veliko korist, ktero mu dnevnik donaša, ter v poštrev ne jemlje, da ga majhen trud, o pravem času, pozneje varuje večjega truda.

Premišljevanje tega nas je napotilo, da spregovorimo malo obširnejši o vrednosti in koristi učiteljskega dnevnika.

Spisovanje dnevnika donaša najprej šoli sami veliko korist. Dnevnik je namreč slika, na kateri se vidi posneto vse šolsko življenje celoga leta; je sercalo, v katerem se odseva vsa šolska delavnost; je vez med učiteljem in med učenci, med šolo in občino; šolski dnevnik je končna izpeljava šolskega in učnega reda. — Šolski dnevnik je učeniku vodilo in kašipot pri njegovem delovanji, ki ga obvaruje omahljivosti; učitelj se na podlagi svojega dnevnika lahko prepriča, koliko je ta, koliko je druga metoda vredna, in kar za dobro spozna, tega se stanovitno derži. Ako ima učitelj prevdarek svojega delovanja za celo leto napravljen, bo vedel tudi čas dobro obračati, po posameznih oddelkih se ne bo predolgo mudil, niti nepremišljeno naprej hitel; veselo napredovanje uencev mu bode v zahvalo in v plačilo njegove skerblijivosti.

Spisovanje dnevnika donaša tudi učencem mnogo koristi, čim bolj skربين in vesten je učitelj, čim skerbnejše se pripravlja za šolski nauk, tem previdnejši in razumnejši bo ravnal z učenci. V taki šoli učenci ne dobivajo preveč ali pretežkih nalog, dnevnik stavi učitelju pravo mero, in mu kaže tudi pot, katere se ima deržati, da ne tirja od svojih uencev ne preveč ne premalo. Ako se prepriča učenik, da otroci ne znajo nalog izdelovati, niti ne vedo, kako bi se iz glave učili, jim to učitelj djansko pokaže.

Iz vsega tega se spozna, da je dnevnik, vestno in pridno spisovan, učitelju pedagoška vest, ki ga opominja in spodbuja, pa tudi opravičuje in tolaži.

Pri podučevanji ima včasih učitelj kakošno srečno misel, odgovor uencev ga napelje na nekaj, kar sam ni mislil, to naj se zapiše; srečni trenutki niso vsaki čas; kar je pa zapisanega, lahko se v spomin nazaj pokliče. Ako ve učitelj pri ponavljanji ubrati ravno tiste strune, t. j. ako se poslužuje pri ponavljanji, tistih podob, tistih prilik, tistega primerjevanja, kakor pri podučevanji, nauk otroku nekoliko bolj živo v spominu ostane. Kar je enkrat bilo povedano se ne zgubi; vse se dobro

ohrani in v svojem času porabi; in to daje trdno podlago za stavbo. In to stori dnevnik natančno speljan.

Beseda „napredek“ je res kaj izverstna in jako pomenljiva, ako si jo je sedanja šola zapisala na svojo zastavo; a kdor hoče napredovati, mora začeti sam pri sebi, v svoji šoli, pri svojih učencih. Spoznavaj samega sebe, to je bil zlati izrek modrega Sokrata, in to velja za vse čase vsakemu, tem več pa tudi učitelju, ki podučuje bitja, ki so namenjena za večno življenje.

Kaj porečemo tedaj onemu, ki pravi, kedar šolo končam, potem se dalje za njo ne zmenim? Nič drugega, kakor to, da je najemnik in na ure podučuje! Taki učitelj gotovo ne čuti potrebe, da bi spisoval dnevnik; bog ti ga vedi, ali ima o tem kaj pojma?

Isto tako bomo odgovorili učitelju, ako ga slišimo tožiti, da njegovi učenci naloge ali ne radi ali le napačno izdeljujejo! Sprašaj samega sebe, ali ne zahtevaš preveč ali znabiti nemogoče in nepotrebno, ali pripravljáš in učence napeljuješ v to, da radi bero in spisujejo? Ako še nisi tega storil, zapomni si to v dnevniku in prevdari, kako boš popravil, kar si pregrešil, kako perhitel, kar si zamudil? Kaj bi odgovorili učitelju, kateri pravi: „Svojo dolžnost v šoli opravljam, da ni mogoče boljše; ako mi delo ne gre po volji, kaj morem jaz za to“. Take-mu bi svetovali: „Spisuj dnevnik le eno leto, in prepričal se bodeš, kako velika je tvoja dolžnost in odgovornost, pa kako majhina tvoja zmožnost.“

Človek dostikrat spozna, kako bi to ali uno boljše bilo, a ni mogoče, vsa kriva pota poravnati, vse hribe znižati in doline napolniti.

(Dalje prih.)

Odlomek iz kazavnega nauka.

I. Šola.

Pri tej vaji gre posebno za to, da učenci pazljivo ogledujejo in prav odgovarjajo. Toda ravno ta vaja se zdi nekterim učiteljem neizrečeno pusta in dolgočasna. Pa to je tudi v resnici, ako se vedno le vpraša: Kaj vidiš še v šoli? — Zaspane oči učencev, njih utrudeno obnašanje, počasni in mlačni odgovori ali celo merzlo molčanje, počasi nastajóči nemir i. t. d. dovolj jasno dokazuje, da jih stvar ne mika. V takem primerljeji velja, da učitelj vse stori, da dolgčas iz šole odpravi, ter pravo življenje med učenci oživi. „Prizadevaj si, da bode nauk mikaven“, — je eno najimenitnejših pedagoških pravil! — Enoličnost dolgočasi, prememba in razlika pa mika in oživlja. V naslednjih premembah je razvidno, kako se more popolno in pravo dušno življenje pri učencih oživetiti. Opomniti mi je le treba, da naj učitelj, kolikor le more, malo govori, da

tako učence nekako prisili, da mislijo in govoré, kajti ravno ta modra varčnost v govorjenji pri učitelju spodbuja učence k pravemu mišljenju in govorjenju.

1. Po nekaterih vvodnih vprašanjih, naj učitelj nagovori učence, da naj se po sobi ozrejo, in mu povedó, kar v šoli vidijo. Vedno suhoparno vprašati: „Kaj vidiš še v šoli?“ jemlje učencem veselje do stvari. Bolje je, da učitelj pokaže stvar, na pr. deržec bukve v roki, naj vpraša: Kaj deržim sedaj v roki? Kje so bukve? — Drugemu otroku naj le reč pokaže, a ne da bi ga kaj vprašal, in pravega odgovora naj si je svest!

2. Kedar so učenci na ta način veliko reči že imenovali, potem naj jih učitelj napeljuje, da stvari še enkrat naštejejo, ne da bi jih učitelj kazal. Tudi tukaj ni treba vprašati, ampak le dotičnega učenca zaznamovati; kmalu naj po versti, kmalu zmešano po klopeh odgovarjajo.

3. Učitelj naj zapové, da ta otrok to, drugi pa drugo reč imenuje in tretji naj obe reči zvezuje v stavek in s tem odgovarja. — To je izversten pomoček, da se pazljivost ohrani in pomnoži, kajti, ako tretji učenec ni pazil, kar sta imenovala prva dva, je očitno, da ne more odgovarjati.

4. Bolj spretni učenci naj imenujejo po dve reči, kateri skupaj spadati. To zbuja novo življenje med učenci. Pravih odgovorov se ne manjka. N. pr.: V šoli so učitelj in učenci; — tabla in goba; — pero in ročniki, i. t. d. (Spominjam se, da mi je enkrat neki učenec pri tej versti spreminjevanja odgovoril: „V šoli so „žleht“ fanti in šiba“.)

5. Dalje imenuje učitelj sam kako reč, in od učenca zahteva, da poišče drugo pripravno k imenovani, ter odgovori v popolnem stavku. N. pr.: Učitelj imenuje kredo! — Učenec mu naglo odgovori: V šoli vidim kredo in tablo.

6. Pervi učenec imenuje eno reč, drugi kako drugo, tretji tretjo in četrti vse tri zveže v popolni stavek; n. pr. A. imenuje mizo, B. stol, C. peč in D. odgovarja: V šoli vidim mizo, stol in peč. — Pri teh vajah otroci radi veznik „in“ dvakrat rabijo, zato naj učitelj opomni, da se sme pervikrat izpuščati.

7. Ravno ta vaja, a s tem razločkom, da je pri združevanju vseh treh reči versta ravno nasprotna.

8. Kedar so učenci v stavku dve reči imenovali, naj učitelj opomni, da se dostikrat kaj lepó glasi, ako se rabijo besedice „ne le“ „ampak tudi“. N. pr.: V šoli ni le učitelj, ampak so tudi učenci. Kaj radi se otroci v tem vadijo, ter poskušajo napravljati enake stavke.

9. Napeljujejo naj se, da pred navedene reči primerne pridevnike pristavljajo. N. pr.: V šoli vidim štirivoglato mizo, — belo kredo itd.

10. Ako so učenci zmožni, je tudi kaj dobra vaja, da iščejo pri-

devnike, kateri nasprotno značijo, na pr.: V šoli je visoka miza in nizka klop. — Ta vaja je za veliko učencev kaj težavna, in dostikrat dobiva učitelj kaj čudne odgovore.

11. Kak večji učenec vpraša, ter imenuje tistega, kateri naj mu odgovarja; na pr. večji vpraša: I! ali vidiš v šoli omaro? — Manjši: V šoli vidim omaro! Ne manjka se pri tej vaji veselih obrazov.

12. Konečno naj tudi učitelj sam imenuje reči, da se tako spremení poduk; učencem naj pa reče, da naj pri vsaki reči, katero bode on imenoval in jo v šoli vidijo, roko vzdignejo, in potem zopet na lahko nazaj na klop položé, ako bi se pa utegnil kaj zagovoriti, naj téga nikar na storé. Na pr.: Učitelj imenuje, „v šoli je peč,“ — (vsi učenci roke vzdignejo) — „miza“ — (zopet so vse roke na kvišku) — „konj“ — (le kako dvoje ali troje rok je na kvišku — vsi drugi se smeja) — raztresenci pa osramoteni roke hitro skrijejo) vaja se potem nadaljuje.

Tako hitro mine čas, ne dolgočasijo se ne učenci ne učitelj; kajti vaje so tako izbrane, da se jih tudi slabeyši morejo vdeleževati. Samo po sebi se razumeva, da bo vsaki učitelj odbiral to, kar mu posebno služi, ter si tudi red določeval. — Za nameček naj se še vsi stavki prav pridno v dvojino in množino postavljajo, kar malim novincem pozneje pri slovniskem in pravopisnem nauku kaj dobro služi. *Govekar.*

Peter Hitzinger

(Znojemski, Podlipski)

v

slovstvu slovenskem.

X.

Bilo je majnika l. 1850, da je Slovensko Društvo o svojem letnem zboru sklenilo, dati na svetlo zemljovid vesoljnega sveta v slovenskem jeziku, vzlasti na korist ljudskim šolam, in ponudi se mu v ta namen Podlipski, ter vsled tega sestavi:

- 3) Popis sveta s kratko povéstnico vsih časov in narodov. Bérilo mladim in starim. Spisal Peter Hicinger, fajmošter. Na svitlo dalo društvo slovensko. Natis. J. Blaznik v Ljubljani, 1852. 8. str. 124.
- 4) Obraz cele zemlje v dvéh polkroglah. Izdelal P. Hicinger.

Pervi zemljovid v slovenskem jeziku je bukvicam „Življenja srečni pot“ pridjal Slomšek. Srečna in modra je bila misel, naj se napravi zemljovid vesoljnega sveta s kratkim zemljopisom, po katerem se ukaželjni

Slovenec soznaniti more s svetom. Kako marljivo je sestavljal Podlipski to delo, vidi se iz tega, da je poizvedil krog 4000 krajnih imen, po katerih v različnih deželah mesta, terga in vasi imenuje narod slovenski. Kratka, prav po domače pisana knjižica ima v I. delu zemljopis občni v dveh razdelkih, od sveta in njegove sestave, ter od zemlje, nje poverh-nine in stanovavcev, v II. pa posebni zemljopis v treh razdelkih, od sta-rega, sredočasnega, pa sedanjega sveta, kateremu so pridjane zgodbe nove-ga in naj novejšega časa.

Spisovaje omenjene stvari je vmes v Novice l. 11 zapel mično pes-mico: „Zadovoljni kmet“. Nekega kmeta je prašal mestjan, kako tako zadovoljno in srečno živi. On pravi:

Družino dobro jez imám,
Imé je hlapcu: *Delajsam*,
In *Zgodejstat* in *Poznospat*.
Za dekle hoče kdo prašat':
Te *Redovnost* so s *Čednostjo*,
Poterpežljivost s *Pridnostjo*.

In *Pamet* gré voznik z menój
In *Um* je vedni hišnik moj.
Točajka je in kuharca
Pa *Žeja* mi in *Lakota*.
Dve hišni ste mi še v posést:
Molitev je in *Dobravést*,

Te mene ziblujete lepó,
Dokler zaspím zvečér sladkó!

„Besedica o kovanji novih besed“, ktero je spregovoril Pod-lipski v l. 89, je tako budna in resnična, da naj bi jo pomnili tudi se-danji kovači jezikoslovni. „Če hoče kdo kaj slovenskiga dandanašnji pisati, mu dostikrat težavno z besedo gré, ker sedanje potrebe in okol-nosti zares večiga znanja tirjajo, kakor po domače rěči le „hruške pēči“. Pred kakimi leti je še dobro bilo, če je kdo „hruške pēči“ znal, desiravno so že takrat menili, da je boljši več kot to znati; zdaj pa smo od male pečice dospéli k plavžem velicih kovačnic, kjer ni le nekoliko pokovati, temuč večkrat kar naravnost vlivati potreba različnih besed. In o tacih zadévah je težko samimu sebi in pa ljudem vstreči.

Dosti naših bravcov slovenskih bukev ali časnikov, posebno tistih, ki niso nikdar čez berv domače vasi stopili, in se nikdar z nekakošnim pazenjem v drugih krajih mudili, précej vpije nad novo besedo, če je le niso slišali v svoji koči, dasiravno je drugej dobro znana. Če že to pri bese-dah veljá, ki niso nove, temuč so že od kdaj med Slovenci in v dosti krajih znane, se pri novokovanih besedah ni čuditi, ako nad njimi kdo jezik brusi.

Pomniti je pa vonder tudi kovavcem slovenskih besed, da bi ne samo po svoji glavi ali brez potrebe novih imen kovali, in da tudi ni povsod krivica, ako pri marsikterih novih bukvah slovenski bravci tožijo, da niso razumeli, ker se sme po pravici večkrat misliti, da niso za Slo-vence pisane, temuč za druge narode. Ako se kaj za naše slovensko ljudstvo piše ga povzdigniti na stopnjo omike, je dobro pomniti, da ni

toliko na tem, ga novih jezikov učiti, marveč ga z novimi rečmi soznani. Res je seer, da mora tudi naše ljudstvo svoje govorjenje bolj zmnožiti in izobraziti; vonder zmirej bo razloček med slovenskim jezikom in med drugim, kakor tudi razloček v pisanji za učene in za neučene ostati mogel.

Naš namen ni tû govoriti od nerazumljive soderge, v katero so nekeri po otročje zaljubljeni, ampak mi želimo le memogredé nekaj v dobro opomniti, to namreč, koliko naj besede drugih narečij pomnoženju našiga jezika pripomorejo. Skušamo sami, kako naglo se včasih nova, dobra Slovencu umevna beseda dobí, če se v kakim ilirskim, serbskim, českim ali poljskim slovníku poiše. Nočemo pa tega terditi, da bi vse besede le v drugih narečjih iskati bile; veliko jih je in prav dobrih, zlasti v rečeh navadne potrebe, v narodu našim po domačih hribih in dolinah najti, samo da jih žalibog! premalo poznamo; k večimu se malo posmejati znamo, ako besedo slišimo, ki v našem berdu ni v navadi.

Ako pa je potreba v druge narečja seči, pač ni le pri enim ostati, ampak treba je, da se večidel na vse slovanske narečja oziramo, in tisto besedo izberemo, ktera se narodnemu jeziku bolj prilega. Kakó dalječ so, postavim, Horvatje le s tem od drugih slovanskih narodov odstopili, ker se preterdo le svojiga o namesti l konec besedi in zlogov deržé, — njih „živio“, desiravno je občno pravico po svetu zadobilo, je še zdaj marsikomu med nami tako čudno, da se ne vé iznajti, kakošna oblika da je.

Mi hočemo s tem le rêči, da kakor pri eni reči, tako pri drugi — le enostranosti ne! Razun slovarjev mnogoverstnih slovanskih jezikov nam staroslovenski slovník dr. Miklošiča k marsikteri besedi dobro pomaga.“

Marljivo je tudi l. 1852 pisaril in pevaril v Zg. Danico, in vzlasti o novem letu posvečeval jej pesmice navadno v sonetih, v kterih je o Mariji opéval tedanje življenje cerkveno. Tako na pr. l. 2: „Marija, danica belim in černim narodom“, in za naslednje l. 53: „Danici za novo leto“. Krasni ste tudi l. 41 „Lepota Marije Device: O Devica, zvezd kraljica, — O Marija, rajski cvet! — Té lepote, té čistote, — Kakor tvoja, nima svet itd.; pa l. 44 „Sladko serce Marije“:

O Marijno serce sveto,
Proti nam ljubezni vneto,
Polno božje milosti,
Polno lepe čednosti!

Naj, Marija! petje moje
Hvali sladko serce tvoje;
Kar se giblje in živí,
Naj ga hvali in častí itd.

Dokaj krepke in ginljive so tudi l. 4 „Nar dražji rosa (Solze pokore); l. 14 Od terpljenja Gospodoviga (Poleg latinskiga); l. 22 Sveto leto; l. 24 K sv.rešnjimu Telesu (S. Tomaža Akvinskiga);

vzlasti l. 51 Adventni zdihljeji“ (Cerkvene Antifone O); poslednji na pr. se glasi:

O Emanuel — sam Bog z nami,
Kralj naš in zapovednik!
Čaka te ves svet z željami,
Ker si naš Odrešenik.
Pridi rešit grešni rod,
O naš Bog in naš Gospod!

Poslovenil je v istem tečaju po časniku kat. bogoslovstva l. 39 Obhajanje nedelje, in Abisinska cerkev v Afriki l. 46. — „Nedelja je pglavitni in nar starji cerkvenih svetih dni, dan telesniga počitka in duhovniga djanja in življenja . . . Praznovanje nedelje ni samo zapoved iz božjih ust, ampak je tudi naprava v stvarjene reči globoko vtisnjena . . . L. 1832 je angleški državni zbor dal preiskovati, kakošne nasledke de ima, vsih sedem dni v tednu delati; in sklep preiskovanja je bil, de človek sicer nekaj časa neprenehano delo zmaguje, potem pa naglo ma opeša in omaga, in zgodnjo smert najde. Dr. Smith, zdravnik v Novim Jorku, piše: „Na Angleškim je dva tisuča ljudi več let vsaki teden po sedem dni delalo, v nedeljo so jim celo dvojno plačo dajali; pa ljudje so bili čedalje slabji, revniši. Začeli so spet le po šest dni delati, in so bili spet boljši in bogatejši. Take skušnje so se storile tudi v Francii in v Ameriki“. Tudi živina potrebuje svojiga pokoja sedmi dan; tako piše ravno ta zdravnik: „Konjev je 120 več let po vsih sedem dni tedna delalo, pa pred časam so pojemali; gospodar je mogel delo spet na šest dni djati, in konji so štirkrat delj živeli in za delo bili. Dva soseda sta svoje ovce na daljin somenj gnala, eden je šel vsaki dan dalje, drugi je ob nedeljah počival; in ta je ravno toliko dni pred prišel, kolikor je nedelj obhajal; unimu je bila živina vsa opešala“ itd. —

Posebne pomembe zdi se mi pa spis njegov l. 13. 14: „Vošila zastran katekizma“, po katerem je koj zboljšal katekizem naš slovenski. „Katekizem, piše na pr. Hitzinger ondi, to je kratik, cerkveno in poljudno vreden obsežik katoliške vere, katoliškiga spoznanja in djanja, v prašanjih in odgovorih . . . Nar kraji katekizem je bil od zgorej dan v desetih zapovedih, ktere je Bog oznanil na Sinajski gori, v očenašu, kteriga je Gospod Jezus Kristus učil, in v apostolski veri, ktero je sv. Duh apostelnam zložiti dal . . . V sedanji red je prišel katekizem, ko so krivoverskimu katekizmu Lutra Martina nasprot izdani bili pravoverski katekizmi: rimski za duhovne pastirje po povelji Tridentinskiga zbora l. 1566, Petra Kanizja l. 1554 in Roberta Belarmina l. 1603. — Gotovo bi katekizem naš bolj svoj namen dosegal, in očitno pričevanje od edinosti katoliške cerkve po celim svetu bi dajal, ako bi po pglavitnim redu in obsežku povsod eden bil . . . Pa še naši slovenski katekizmi do

zdaj niso hotli med seboj preveč edini biti . . Dostikrat so mogli jezikoslovskim novinam v podsombo služiti, tukej za nov pravopis, tamkej za nove oblike . . Nemški in francoski se sicer povsod ponujajo, kaj italianskiga in rimskiga pa se raji zamolčuje . . Naj bo dopušeno, nekatere vošila zastran dozdanjih slovenskih katekizmov izreči, zlasti v Ljubljanski škofii“ itd.

Dopisi in novice.

V Djakovaru. Kar je Slovencem družba sv. Mohora, to je zdaj Hrova-tom družba sv. Jeronima. Ne davno je škof J. Strossmayer to društvo duhov-nom ali svečenikom svoje škofije v posebnem pisanji priporočevaje spregovoril tudi o učiteljih in vzlasti o razmeri med svečeniki pa učitelji. Glejmo, pravi, da učitelj vselej bode ud društva svetojeronimskega. Ako je v potrebi, pomagajmo mu, priporočimo ga premožnejim, ali škofu ob kanoniškem obiskanju. Učitelj, kateri svojo dolžnost na tanko izvršuje, je veliko vreden v šoli in v občini. — O razmeri med cerkvijo in šolo, duhovnikom in učiteljem pa piše: »Za cerkev najprej, potem pa prva skerb dobremu duhov-niku mora biti šola. Mladina sploh in mladina šolska posebej zasluži vzlasti našo pozornost, ako mislimo našemu narodu pripraviti boljšo bodočnost. Skerb za mladino je posvečena po sveti skerbi zveličarja našega, kateri je opomnil apo-steljne, naj mladim ne branijo k njemu se približevati, in kateri je otroka in njegovo odkritoserčnost, priprostost, nedolžnost in ljubeznjivost postavil za vzor, kteremu imamo slediti, ako hočemo vredni biti kraljestva nebeškega. Učitelj je vreden, da bodi svečeniku mlajši, da tako rečem brat, najbliži prijatelj. Pri-jateljji, že tudi med nas se je zavleklo ono pogubno načelo, da se šola ima povse razdeliti od cerkve in da učitelj ima stati v nasprotji k svečeniku. To načelo je pogubno in škodljivo vselej, vzlasti pak za naš narod. Pobijajmo vsegdar, kjer moremo, to načelo. Edin pak način in vsaj po mojem mnenji najvspešniši je: da z bornim stanjem, v katerem ljudski učitelji še večidel ži-vijo, imamo usmiljenje; da mu vselej s svetom in djanjem, kolikor moremo, bodemo na pomoč; da mu o vsaki priložnosti, vzlasti pak pred ljudstvom po-kažemo, da ga spoštujemo, ljubimo in da njegov vzvišan poklic cénimo. (Vid. Zagreb. kat. list br. 17.) — Iz teh zlata vrednih besedi, ktere slavni škof Strossmayer na serce poklada svojim duhovnim, pa tudi učitelji spoznajo, kako se jim je obnašati do cerkve in svečnikov, da dosežejo vzvišani namen, ki se doseči da, res le z zedinjenimi močmi.

V Radovljici je imelo okrajno učiteljsko društvo 9. p. m. prvi letošnji zbor, pri katerem je bilo navzočnih 8 učiteljev. Predsednik društvu je g. Sto-jec iz Kranjske gore; g. Žolgar, prejšni predsednik je častni ud. Društvo je vložilo prošnjo do slavnega ministerstva, da bi se vendar enkrat splačal, kar jim gre. Prihodnji zbor bo v binkoštni torek 26. maja. Na dnevni red se stavlja : 1. Važnost in namen okrajnih učiteljskih društev. 2. Praktične razprave o šte. »10«. 3. »Šola« kazalni poduk. 4. Nasvetje posameznih udov. Učitelji so tožili, da že pol leta niso dobili plače, niti se jim ne izplača potnina k urad-ni konferenciji mesca oktobra pr. leta. (Se je že menda zgodilo!)

Iz tega lahko povzamemo, da je v teh obrazcih speljano to, kar je v postavi 20. avgusta l. 1870. le v poglavitnih potezah načrtano; v vsej knjigi je blaga na ponudbo toliko, da se ga vsaka šola za svojo potrebe odbere, kar ga potrebuje, tedaj morda ne bo šole, ali učiteljske bukvarnice, kjer bi se ta knjiga pogreševala. Knjiga se dobiva v Expedit-u c. k. deželne vlade v Gradcu. Kdor pošlje tje po poštni nakaznici 2 gl. 40 kr. jo dobi brez poštnine pod svojo addresso. — Prilično morda kaj več.

Iz ptujske okolice. Učitelji ptujskega šolskega okraja so imeli 7. maja izlet na Zavrč. Pripeljavši se ob 9. uri na Dobravo, so imeli v gostilnični dvorani gsp. Reisingerja zajuterk, potem pa sprehod na bližnji hrib sv. Marije nad Zavrčom, od koder so imeli lepi spregled na veliko ptujsko polje, v Slovenske gorice, na Hrvaško in Ogersko. Nazaj gredé so imeli slovesni zbor v zavrčki šoli. Gosp. učitelj Robič iz Ptuja je pozdravil navzočne s kratkim govorom, v katerem je razložil pomen izleta, namreč, da se slavi potrjenje deželne postave o izboljševanju učiteljskih plač. Pokazali so navzočni hvaležnost do Nj. Veličanstva presv. cesarja Franca Jožefa z navdušenimi živio-klici in slavoklici. — Gosp. učitelj Sernec od sv. Andraša je razkladal pomen majovih izletov sploh in posebno učiteljskih. Dokazal je imenitnost mesca maja za avstrijsko šolo, ker potrjenje naj važnejših šolskih postav spada v ta mesec; tako postavo od 25. maja l. 1868, in ona od 14. maja l. 1869. Omenil je tudi deželne postave o izboljševanju učiteljskih plač, katero so Njih Veličanstvo presv. cesar pred nekaterimi dnevi potrditi blagovolili, in je konečno učitelje navduševal, naj se zmiraj bolj in bolj za blagor in napredek ljudske šole potegujejo. — Gosp. Robič je nekatere važne stvari navzočnim naznanil in je potem sklenil zbor.

Podali smo se po zboru v gostilnično dvorano gosp. Reisingerja k obedu, ktereга so se vdeležili učitelji, gospe in gospodične in bližnji prijatelji. Razveselovale so nas mnogovrstne napitnice, pesmi in izvrstno igranje g. Reisingerja in g. učitelja Ferka iz Ptuja; posebno pa nas je zlahčna zavrčka vinska kaplica precej navdušila. Gotovo bo ta dan vsakem deležniku v prijetnem spominu ostal.

Okrajni učiteljski zbor v Kerškem 8. p. m. Razun I. so se zborovanja vdeležili vsi učitelji kerškega okraja. — Preden se zborovanje začne, je g. K. Gašperin v šolski telovadnici z otroci telovadil, da bi učitelji videli, kako se ta nauk praktično speljuje. Zborovali so potem v pisarnici c. k. okrajnega poglavarstva. Gsp. c. k. okrajni šolski nadzornik, profesor Wurner je govoril o tem, kar je vidil po šolah, katere je nadzoroval; šole imajo vse premalo učil; učitelji naj prigovarjajo, kjer koli je prilika, da se občinstvu šola priljubi. Govoril je potem o učnih predmetih, kako se imajo podučevati, in povdarjal, da ga veseli videti, da učitelji podučujejo že v novi meri. — Prestopili so potem k drugi točki dnevnega reda »o določitvi učnih črtežev«. Po vsestranskem razgovarjanju se sklene, da naj se predloženi črteži v nekaterih točkah popravijo in še enkrat predložijo. — Gledé tretje točke so naštevati navzočni mnogo, mnogo reči, katere naj speljuje krajni šolski svet z ozirom na zdravje po šolah. Račun o učit. bukvarnici se poterjuje z zahvalo za mnogi trud, nakupilo se je že mnogo knjig, pa vendar ostaja gotovine 75 gl. 17 kr. a. v. Govorili so o nakupovanju zastran novih knjig, in g. nadzornik nasvetuje knjige, ki so imenovane v knjigi »Normal-Lehrpläne«. Posebno živahno je bilo razgovarjanje zastran številjenja s posebnim ozirom na desetne drobce. Pri risanju nasvetuje nadzornik skupno podučevanje, enako tako, kakor je v imenovanih vzornih načrtih. — Volili so potem gg. Gašperina in Wresitza v deželno konferencijo.

Stalni odbor bode imel nalogo, da izdela nadrobni črtež o jezikovem podučevanju po razdeljenih I. razrednih ljudskih šolah, in po nasvetu gsp. Gašperina osnovali so podružnico »krainischen Landeslehrervereines«. Da se potrebno v to vkrene so bili v odsek voljeni gg. Gašperin, Wresitz in France Lavrič. — Učitelji kerškega okraja dobro razumevajo čas in zahtevanje njegovo; kar so tudi posebno pokazali s tem, da so vsi razun enega svoje razprave v nemščini spisali!

Iz Ljubljane. 27. maja zborujejo mestni ljubljanski učitelji. Na dnevnem redu je: 1. Opazke okraj. šol. nadzornika pri nadzorovanji. 2. Sporočilo o nemških knjigah, ki se sedaj rabijo po mestnih šolah. 3. Kako naj se risanje podučuje v ljudskih šolah na podlagi ministerjalnega ukaza dne 9. avgusta l. 1873. 4. Kako naj se učenci podučujejo v telovaji. 5. Volitev 2 odborikov v deželno šolsko konferencijo. 6. Volitev odbora v posvet nekterih točec za konferencijo. 7. Volitev odseka za okrajno šolsko bukvarnico.

Iz seje c. k. dež. šolsk. sveta 9. aprila 1874. Gosp. perovodja bere opravilne spise rešene od zadnje seje. Stavljaja se nasvet za vmestenje učitelja za slovenski in nemški jezik na višji realki v Ljubljani, potem za filologijo na c. k. višji gimnaziji v Ljubljani. Sporočilo c. k. dež. šolsk. nadzornika za hum. nauke o nadzorovanji novomeske gimnazije se začuje in predlagaja slavn. ministerstvu. Da se pridobé postavno poterjeni učeniki za dvoje spraznjenih služeb — za prirodopis, matematiko in naravoslovje in za risanje — in od petero spraznjenih jezikoslovnih služeb za klasične jezike, sklene se, da se razpiše troje služeb, ako mogoče tako, da bo učitelj pomagajè tudi slovenski ali taljanski učil, dvoje drugih pa se prihranjuje primernemu času. — Na gimnaziji v Kranji bosta dva učenca, ki sta bila dosihmal šolnine prosta, plačevala, osem se jih pa oprošča; iz novega se jih šestnajst oprošča, enemu se odreka. — Več učiteljskih služeb na tukajšnih srednjih šolah se bode razpisalo, n. p. učit. služba za klasično filologijo in za zemljepisje in zgodovino, za poslednjo imajo prednost taki, ki bi bili zmožni pomagajè učiti slovenščino ali taljanščino v Kočevji; spraznjena učiteljska služba za taljanščino na realki v Ljubljani, in za klasično filologijo, učè tudi pomagajè slovenščino, na gimnaziji v Kranji. — S pooblaščenjem sl. ministerstva vrača se gosp. Jesenkotu rokopis »Primerjalni prirodoznanski zemljepis« z nagrado za trud iz učilniške zaloge. — Dež. šolski svet izreka, da se učitelji prestopivši v druge kronovine spuščajo le na koncu šolskega leta in le takrat, ako so njih dekreti skrajni čas konec mesca julija pri dotičnem okrajnem šolskem svetu. — C. k. okrajnemu šolsk. svetu v Postonji se naroča, da se neki učitelj iz Postonje dobivši drugej službo ne spuščaja prej iz službe, kakor na koncu šolskega leta. — Po predlogu pomnoženega krajnega šolskega sveta in deželnega odbora, se začasni učitelj v Škofjiloki V. Telban za terdno postavlja. — Prošnja za oproščenje o učiteljskem izpitu za ljudske šole predlagaja se slavn. ministerstvu. — O sporočilu c. k. okrajn. šolsk. sveta v Planini zastran veronauka v Žireh se prosí knezoškofijstvo, da potrebno preskerbi za podučevanje v kerščanskem nauku. — Učiteljica na vadnici gn. Eliza Škofic bode spraševala gospodinstvo in ročna dela pri skušnjah mesca aprila. (Odgovor na vprašanje spraševalne komisije.) — Prošnja profesorja gosp. Jesenkota, da se njegov rokopis: »Občni zemljepis za meščanske šole in prvi razred gimnazije in realke« dade natisniti ali se mu v to nekaj pomore, predlagaja se slavn. ministerstvu. — Odbija se rekurs berdske grajščine zastran davka k šoli na Berdu. — Metelkov zavod za učiteljske pripravnike se bo dajal ravnateljstvu pomožne šole v Ljubljani. Nekaterim se privoljuje pripomoč v denarjih.

Kako stojé naše učiteljske akcije? Nobena točka deželne postave 29. aprila 1873. l. nas učitelje ni tako zanimala, nego ona, ki nam zagotavlja materialno stanje. Vsi smo težko čakali, da bi se kmalu vresničila. Žalibog, da še dandanes čakamo na dejansko izvršitev, če tudi je že postava leto dni znana, sedmi mesec že veljavna, in ji je odločenih le še 5mescev, da popolnoma oživi. — Kaj je temu krivo?

Deželna postava je nas učitelje skoraj dispenzirala vsake skerbi, da se nabirajo novci v šolske kase, iz katerih bi zajemali naše plače; zaradi tega smo nedelavni gledali upajoči tje, kjer se denar steka in veselo enkrat zatrobi: Fantje skupaj! Denar je tù! Pridite ponj! V tej nadi smo pa pozabili, da je treba popred skale navertati, ki naj dajo vodo spod sebe, potem še le s korcom zajemati iz vodnjaka, ko se je voda v-van-j natekla. Zdaj se nam ravno tako godi, kakor Danajevim hčeram, ki so v kazen z rešetom zajemale vodo, ali pa iz suhe struge nalivale škafe. — Perva skerb vseh šolskih oblastnij, od prve do zadnje, od deželne do krajne, ne izvzemši učiteljev, naj bi bila s prvega ta, da se nemudoma po razglasu postave skerbi za njeno temeljito izvršitev, da se dajo pojasnila in pride na pomoč onim, ki imajo v prvi versti skrbeti za nabiranje novcev. Vse tako, kakor se godi še le sedaj.

V sverho tega naj bi se bil konstituiral odbor sestavljen iz zvedenih mož, n. p. okrajnih glavarjev, udov dež. šolskega sveta, finančnih in davkarskih uradnikov in še kaj tacihi praktičnih mož, poznajočih naše deželne razmere. Ta odbor bi bil moral precej po razglašeni postavi stopiti v akcijo in dajati c. k. dež. šolsk. svétu nasvete pa načrte, kako naj se ta ali oni paragraf rešuje. — Kolikor smo učitelji sedaj spoznali, je to narobe svet, da se od krajnih šolskih svétov pričakuje, da bodo iz lastnega nagiba in spoznanja oživili postavo. Vsaj se vé, iz kakošnih elementov so sestavljeni, in kdo more zahtevati, da bi predsedniki brez odškodovanja sedeli dan na dan pri postavi, ter skerbeli, da se stori, kar je ukazano?! Višje oblastnije so vesele, če krajni šol. svèti po razpisanih ukazih in navodih radovoljno zadostujejo poveljem. Inicijative se krajni šolski svèti do sedaj niso lotili in se je tudi dolgo ne bodo lotili, kedar bo šlo za novce. To je preodijozno opravilo, katerega se bojé, a ne brez vzroka. Zakaj, vsak lahko vgane?

Treba je, krajnem šolskem svétom na roke iti, jim v njihovo korist svetovati, naj se lotijo s pomočjo občinsko nabirati šolnino, in druge dohodke za šolo. V ta namen naj učitelj izroča krajnemu šolsk. svétu zapisnik šolskih otrok, ki hodijo ali ne hodijo k nauku. Pomnožen krajni šolski svèt potem določi, kdo bode šolnino plačeval, kdo ne? Kolikor jih je oprostenih, za toliko mora srenja plačevanja prevzeti (§. 40 dež. post. šte. 21). To delo bo tù in tam kak vihar provzročilo. Več ko jih bode oprostenih, več bode zadelo davkoplačevalce, kar jih bo zelo razkačilo in nasledek bo marsikatera terdoserčnost, po kateri bodo reveži prisiljeni, šolnino odrajtovati.

Kjer je občina šolski denar ali ves ali deloma na občinsko blagajnico prevzela (§. 41) bodo morali davkoplačevalci tudi bolj v žep segati, ako se od tistih, ki ne plačujejo nič davka, ne bode pobirala šolnina, ti so gostati; sim ter tje so gotovo taki, ki niso tako potrebni, šolnine oprosteni biti. — Ko so plačevalci šolnine določeni, se zapisnik izroči županiji, ki ima potem oklicati, naj se jim do tega in tega časa odrajta šolnina, če ne pride bav — bav — »sekacijon«. Ker kmetje pred zadnimi kvatri leta težko odrajtujejo svoja postavno predpisana plačila, poljske pridelke prodajajo še le v jeseni — bodo župani imeli vsak, ali čez 2, 3 mesce to sitnost, denar izterjevati, in proti zapisovanju. Zapisnik blagajnični bode imel 12 predalčkov za vpisovanje mesečne

šolnine, če se ne bode za celo leto, enkrat odrajtovala, kar bi bilo bolj pravno. To pa se mora naprej zgoditi, sicer nima davkarija učiteljem nič dajati. — Dokler šola ne bode kot deželna naprava plačana iz deželnega zaklada, ki se bode polnila s splošnim šolskim davkom, toliko časa se bode šolnina že morala pobirati. Vsa šolnina na Kranjskem znaša okoli 40.000 gld. To je velik znesek, brez katerega se ne da računati. Deželni zaklad bode povernila zahteval za svoja posojila, iz katerih bodo učitelji sedaj menda še-le na ukaz finančne direkcije po davkarijah sprejeli svoje kervavo zaslužene krajcarje.

Ono povernilo se bode naj več plačalo s šolnino. Dolgo pa še ne bode vsa šolnina skupaj, ne ta, ki je na dolgu od 1. novembra, in ne ta, kar jo imajo še naprej odrajtovati. Učitelji med tem časom ne bodo brez plačila mogli biti, stok in jok ne bode prenehal, toraj bode deželni zaklad zmiraj še posojila dajal, ako bodo le prosili zanj c. k. okraj sol. sveti. Sicer smo zadnjič v »Tovarišu« omenili, da bode posojevanja konec, ko se v deželni blagajnici tema naredi; a danes popravljamo to vest, ker smo čuli, da misli deželni odbor sam posojila iskati, ali pa obligacije kranjske zemljiščine odveze prodajati. Da to ravno ni za deželo koristno, ve vsak; pa temu ni okom priti, ker se šolnina in drugi dohodki niti ne pobirajo, še manj pa odrajtujejo. Pa če bi tudi občine imele denar že nabran, dvomimo, da bi ga hotele davkarije sprejemati, ker nimajo potrebnih knjig za vsako šolo posebej (!) pripravljenih, v katere se imajo natanko zapisovati vsi šolski dohodki. — Uradnikom po davkarijah stopajo lasje po konci že pri samem premišljevanji, kako naj se šolske finance vredijo. Pa to vse se bode v teku časa (!) že dognalo, če le — pozneje sitnosti ne bode, ko novci ne bodo redoma dohajali v okrajne blagajnice?

To pa nikakor še ni vse, kar smo tu navedli. Pri drugi priliki hočemo se pogovarjati na dalje o zaprekah, ki jih bode izveršitev deželne postave dne 29. aprila l. 1873. še rodila.

Razpis učiteljskih služeb:

Na Štajarskem: Na 1 razredni ljudski šoli pri sv. Lenardu, š. okr. Laškega, se razpisuje učiteljeva služba; plače je 500 gl., osebne priklade 60 gl. in prosto stanovanje. Prošnje do 31. maja 1874. l. pri krajnem šolskem svetu pri sv. Lenardu nad Laškom.

Podučiteljski službi. a) na 3 razredni ljudski na Vranskem b) na 2 razredni lj. šoli v Doberni (Neuhaus b. Cilli); plače je 300 gl., 60 gl. osebne priklade in prosto stanovanje. Prošnji se oddajate za a) pri krajnem šolskem svetu na Vranskem (Franz) in za b) pri krajnem šolskem svetu v Doberni do konca maja t. l. — Učiteljski službi. Na enorazredni lj. šoli pri sv. Petru pri Savini (St. Peter im Sannthale), plače je 400 gl. osebne doklade 60 gl. in prosto stanovanje; prošnje do konca maja pri krajnem šolskem svetu pri sv. Petru v Savini, in 2. pri sv. Jakobu v Dolu, v Galiciji (Galizien) s plačo 500 gl. na letu, z osebno doklado 60 gl. in prostim stanovanjem. Prošnje do krajnega šolskega sveta v Galiciji (Post Cilli).

Premembe v učiteljskem stanu.

Na Kranjskem. G. Lukas Hiti, c. k. okraj. nadzornik za Postojno se odpoveduje tej službi isto tako tudi ravnateljstvu na 4 razredni ljudski šoli v Vipavi.

Listnica: Č. g. Š. od Sotle. Ad a. Je žalostna istina, ali pomagajo naj duhovni predstojniki; za občinstvo ni. Ad b. Je bilo že pred omenjeno po slovensko, kar vidite v današnjem listu. Sicer nas je dopis iz take daljave razveselil, hvala! Več gg. dop. Pride vprilodnje.

Vdovsk. društva: Gosp. Nikolaj Stanonik iz Starega terga za l. 1874. isto tako tudi za slov. učit. društvo za se in za Černomelj, uč. društvo po l. gld. Za slov. učit. društvo dalje g. Lapajne iz Ljutomerja za l. 1873. 1 gld., in g. F. Š. iz M. za l. 1873. in 1874. po 1 gld.